

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému „Oznámenie Komisie – Obnovená politika EÚ v oblasti turistického ruchu: Za pevnejšie partnerstvo v rámci európskeho turistického ruchu“

KOM(2006) 134, konečné znenie

(2006/C 325/04)

Komisia sa 17. marca 2006 podľa článku 262 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva rozhodla prekonzultovať s Európskym hospodárskym a sociálnym výborom stanovisko k danej téme.

Odborná sekcia pre jednotný trh, výrobu a spotrebu poverená vypracovaním návrhu stanoviska výboru v danej veci prijala svoje stanovisko 14. novembra 2006. Spravodajcom bol pán Mendoza a pomocným spravodajcom pán Barros Vale.

Európsky hospodársky a sociálny výbor prijal na svojom 431. plenárnom zasadnutí 13. a 14. decembra 2006 (schôdza zo 14. decembra 2006) 75 hlasmi za, 6 hlasmi proti, pričom sa 14 členovia hlasovania zdržali, nasledujúce stanovisko:

1. Závery a odporúčania

1.1 Európsky hospodársky a sociálny výbor víta a pozitívne hodnotí oznámenie Komisie na tému „Obnovená politika EÚ v oblasti turistického ruchu: Za pevnejšie partnerstvo v rámci európskeho turistického ruchu“ a podporuje záväzok Komisie jasne konsolidovať politiku turistického ruchu a stratégiu na nasledujúce roky.

1.2 Výbor oceňuje úsilie Komisie stručne zhrnúť množstvo dokumentov, stanovísk a diskusií. Výsledkom je uspokojivý a jasný opis obnovenej politiky turistického ruchu určený pre širokú verejnosť.

1.3 Komisia správne nadväzuje túto novú politiku turistického ruchu na obnovenú Lisabonskú stratégiu a za jej ciele stanovuje zlepšenie konkurencieschopnosti a udržateľný rozvoj.

1.4 Výbor tiež potvrdzuje úlohy uvedené v oznámení Komisie a navrhované prostriedky ich riešenia. Navrhnutý prístup zapája rôznymi spôsobmi všetky zainteresované strany do spolupráce a „konkurenčnej spolupráce“, pričom takéto zapojenie sa považuje za nosnú silu novej politiky turistického ruchu.

1.5 Výbor považuje za adekvátny záväzok Komisie realizovať túto novú politiku prostredníctvom spolupráce, vytvorenia nových podporných opatrení a koordinácie zainteresovaných strán. Nazdáva sa však, že špecifický prístup a implementačné nástroje by mali byť komplexnejšie. GR pre podnikanie musí zohrávať aktívnejšiu úlohu a malo by byť vedúcou silou pri spúšťaní mnohých iniciatív v rámci Európy.

1.6 EHSV opäť navrhuje a odporúča, aby sa táto politika spolupráce ďalej rozvíjala vytvorením **Európskej rady pre turistický ruch** a preskúmali sa možnosti založenia **Európskej agentúry pre turistický ruch**.

1.7 Výbor víta zámer Komisie zlepšiť využitie dostupných finančných nástrojov, avšak je potrebné navrhnuť program na implementáciu cieľov turistického ruchu, ktoré sú presne stanovené. Výbor je toho názoru, že konkrétne v oblasti sociálneho turistického ruchu už existuje dostatočný priestor pre zahájenie cezhraničného zhromažďovania skúseností v podobe pilotného projektu.

1.8 EHSV vkladá očakávania do práve prebiehajúcich prípravných prác na Európskej agende 21 pre turistický ruch. Je to dokument, ktorý by mal doplniť a konsolidovať všeobecnú politiku udržateľnosti európskeho turistického ruchu. Vytváranie databáz overených postupov v oblasti udržateľnosti a ďalších faktorov ako sú kvalita, tvorivosť a konkurencieschopnosť turistického ruchu, sa považuje za vhodný nástroj, ktorý by Komisia mala podporovať.

1.9 Vzhľadom na štatistické údaje EHSV navrhuje vytvoriť sieť stredísk pre monitorovanie turistického ruchu, ktorá by poskytovala nielen údaje z daného sektoru, ale aj strategické a výhľadové predpoklady a pomohla by pri plánovaní budúcej činnosti.

1.10 Výbor je pripravený naďalej pracovať v oblasti turistického ruchu v súlade s oznámením Komisie a vyzýva ostatné európske inštitúcie, členské štáty, miestne a regionálne orgány, strany zainteresované v odvetví – podniky a odbory – a širokú verejnosť, aby sa zapojili do zviditeľňovania a podpory turistického ruchu ako všeobecného práva a hospodárskej činnosti so strategickým významom pre budúcnosť Európy.

2. Oznámenie Komisie

S cieľom lepšie si uvedomiť a pochopiť to, čo chce Komisia oznámiť všetkým európskym aktérom a inštitúciám, stručne zhrnieme text oznámenia a jeho hlavné body.

2.1 Turistický ruch a obnovená Lisabonská stratégia

2.1.1 Výzva v kontexte rastu a zamestnanosti. Časť 1 oznámenia Komisie spája novú európsku politiku turistického ruchu s potrebou realizácie obnovenej Lisabonskej stratégie. Výslovne uznáva dôležitú úlohu, ktorú v súčasnosti turistický ruch zohráva pri zachovávaní a tvorbe pracovných miest a turistický ruch je správne označený ako hospodárska činnosť, ktorej prínos k plnej zamestnanosti môže pokračovať a dokonca sa zvýšiť. Oznámenie Komisie analyzuje štruktúru daného odvetvia a poukazuje na rozmanitosť služieb a profesií spojených s jeho rozvojom a na významný príspevok mikro, malých a stredných podnikov k turistickému ruchu. Oznámenie podotýka, že osobitné charakteristické črty turistického ruchu priaznivo ovplyvňujú flexibilitu pracovných miest, avšak nezbúda na potrebu kompenzačných opatrení zabezpečujúcich stabilitu a kvalitu pracovných príležitostí v odvetví.

Ako upozorňuje Komisia, turistický ruch zohráva kľúčovú úlohu v regionálnom rozvoji Európy a faktor udržateľnosti kladne ovplyvňuje rôzne hospodárske a sociálne oblasti. V tomto ohľade Európska agenda 21 v oblasti turistického ruchu, iniciatíva, ktorú Komisia momentálne pripravuje, pravdepodobne poslúži ako vhodné usmernenie a nástroj na zabezpečenie udržateľného rozvoja turistického ruchu.

Ďalším faktorom, ktorý je potrebné mať na zreteli, pokiaľ ide o príspevok turistického ruchu k Lisabonskej stratégii, je rozšírenie EU a jeho kladný dopad na vytváranie pracovných miest a rast.

Avšak, daný stav možno dosiahnuť len za účasti a spolupráce všetkých súkromných a verejných aktérov na každej úrovni. Spolupráca je základným kameňom novej európskej politiky turistického ruchu navrhnutej Komisiou.

2.1.2 Úlohy v oblasti turistického ruchu. Oznámenie Komisie vymenúva rôzne všeobecné výzvy v oblasti európskeho turistického ruchu, ktoré vznikli v dôsledku závažných zmien v európskej a celosvetovej spoločnosti.

Prvá výzva sa týka štruktúry obyvateľstva, ktorá sa radikálne mení, takže omnoho viac ľudí, najmä starších ako päťdesiat rokov, bude cestovať a turistický ruch sa bude musieť prispôbiť novým požiadavkám tejto skupiny obyvateľstva.

Ďalšou dôležitou výzvou sú nové destinácie, ktoré sa objavujú na celosvetovej úrovni. Preto bude potrebné prispôbiť produkty a služby novej situácii na trhu.

A v konečnom dôsledku, turistický ruch sa musí rozvíjať za udržateľných hospodárskych, sociálnych, ekologických a kultúrnych podmienok.

Oznámenie Komisie poznamenáva, že zlepšenie konkurencieschopnosti je vhodným spôsobom ako k týmto výzvam pristupovať, aby sa realizovali ciele Lisabonskej stratégie.

2.1.3 Dialóg a spolupráca. Oznámenie Komisie presadzuje dialóg a spoluprácu medzi všetkými aktérmi v snahe dosiahnuť cieľ zlepšenia konkurencieschopnosti. Všetci aktéri zapojení do spolupráce na každej úrovni sú pre činnosť v oblasti turistického ruchu potrební a dôležití.

2.2 Nová politika európskeho turistického ruchu. Komisia vo svojom oznámení navrhuje, aby nová európska politika turistického ruchu bola prijatá s cieľom zlepšiť konkurencieschopnosť a vytvárať viac a lepších pracovných miest pri udržateľných podmienkach v Európe a vo svete. V snahe dosiahnuť tento cieľ Komisia vyzýva k dialógu, koordinácii a spolupráci na všetkých úrovniach.

2.2.1 Zosúladenie opatrení ovplyvňujúcich turistický ruch. Oznámenie Komisie stanovuje tri druhy opatrení:

- zlepšenie právnej regulácie prostredníctvom rozšíreného hodnotenia dôsledkov, preverovania legislatívnych návrhov a zjednodušenia existujúcich právnych predpisov;
- koordinácia všetkých politík Spoločenstva ovplyvňujúcich turistický ruch, konzultácie a zapájanie všetkých zainteresovaných strán do interaktívneho dialógu;
- lepšie využívanie rôznych dostupných finančných nástrojov EU: EFRR, kohéznych fondov, EŠF, Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka a ďalších, ktoré môžu podporiť udržateľný rozvoj turistického ruchu.

Oznámenie Komisie navrhuje, aby boli kľúčové úlohy zverené jej vlastným špecializovaným oddeleniam, ktoré by koordinovali iniciatívy vznikajúce vo verejnom, ako aj v súkromnom sektore. Medzi tieto úlohy patria najmä udržiavanie interaktívnych informácií v odvetví turistického ruchu a dosiahnutie spolupráce medzi všetkými stranami, aby tak turistický ruch mohol využiť všetky finančné nástroje Spoločenstva.

2.3 Podpora trvalo udržateľného turistického ruchu. Oznámenie Komisie považuje vypracovanie návrhu Európskej agendy 21 pre oblasť turistického ruchu za základný aspekt vytvárania rámca novej európskej politiky turistického ruchu. Prípravné práce na návrhu práve prebiehajú a mali by byť dokončené v roku 2007.

Kým toto strategické úsilie nebude dovŕšené, Komisia podnikne aktivity k okamžitej realizácii rôznych špecifických krokov. Významné sú najmä opatrenia na zjednodušenie výmeny overených postupov v turistickom ruchu s ohľadom na rôzne otázky – dostupnosť a udržateľnosť, šport, kultúra, hospodárska obnova, rozšírenie EU, spolupráca verejného a súkromného sektora a sociálny turistický ruch v Európe, ktorými sa zaoberalo najmenej sedem stanovísk EHSV z vlastnej iniciatívy.

2.4 Zlepšovanie vnímania a zviditeľňovanie odvetvia turistického ruchu. Oznámenie Komisie navrhuje rôzne základné politiky pre zlepšenie strategického významu turistického ruchu v rámci všeobecnej európskej politiky. Z nich možno spomenúť nasledovné:

- zlepšenie dostupnosti štatistík v oblasti turistického ruchu, najmä satelitných účtov v oblasti turistického ruchu;
- pokračovanie podpory európskych turistických destinácií, napríklad prostredníctvom internetového portálu, ktorý Komisia na tento účel vytvorila a ktorý bude nepochybne v blízkej budúcnosti hodnotným nástrojom podpory produktov turistického ruchu, kultúrnych a športových podujatí a celého radu reklamných možností;

— lepšie zviditeľnenie turistického ruchu ako spoločného cieľa prostredníctvom rôznych spoločných opatrení s členskými štátmi, vrátane každoročného usporiadania Fóra európskeho turistického ruchu, ktoré sa koná pravidelne od roku 2002. Komisia jasne vyjadruje zámer pokračovať v úsilí zverejňovať svoje návrhy, závery alebo jednoducho diskutovať o otázkach, ktoré sa týkajú tohto odvetvia. Bolo by potrebné spomenúť, že počas každého predsedníctva Rady boli prijaté rôzne opatrenia na zlepšenie zviditeľnenia a prítomnosti turistického ruchu v Európe.

2.5 Záver oznámenia

Oznámenie Komisie na záver pripomína zásadnú potrebu celkovej spolupráce medzi všetkými verejnými a súkromnými aktérmi v procese prijímania a zavádzania do praxe politík v oblasti turistického ruchu. Opakovane, odporúčanie vytvoriť spoluprácu na všetkých úrovniach je predpokladom pre zlepšenie konkurencieschopnosti, čo zabezpečí udržateľnosť turistického ruchu v Európe v dlhodobom horizonte. Zámer, ktorý Komisia sleduje predložením oznámenia je teda jasný.

3. Všeobecné pripomienky

3.1 Turistický ruch zasluhuje výrazne figuruje v strategických aj odborných dokumentoch všetkých európskych inštitúcií, ale to stále nezodpovedá jeho súčasnému významu ako hospodárskej činnosti a jeho budúcemu potenciálu v Európe. Táto úloha prekračuje čisto ekonomické úvahy, pretože obsahuje aj významné sociálne a kultúrne faktory a otázky týkajúce sa dedičstva a integrácie európskych občanov, keďže turistický ruch je odvetvím, ktoré sa prelína aj s ostatnými oblasťami a ovplyvňuje mnoho stratégií, politík a opatrení Spoločenstva.

3.2 Je potrebné zdôrazniť, že hoci turistický ruch nie je v súčasnosti spoločnou politikou Európskej únie, jednotlivé európske inštitúcie ešte stále prijímajú opatrenia a kroky, ktoré majú dopad na turistický ruch alebo ho využívajú ako nástroj na dosiahnutie niektorých hlavných cieľov EÚ. Nová Zmluva o ústave, ktorá čaká na schválenie, predstavuje krok vpred tým, že uznáva doplňujúcu a koordinačnú úlohu národných politík pri podpore konkurencieschopnosti podnikov a uznaní hospodárskeho rozmeru turistického ruchu.

3.3 Jednotlivé európske inštitúcie sa turistickým ruchom zaoberali nasledovne:

— **Európsky parlament** schválil celý rad veľmi rozdielnych uznesení v oblasti turistického ruchu a jeho dopadu na zamestnanosť a hospodárstvo, ako napríklad Uznesenie Európskeho parlamentu o cestovnom ruchu a rozvoji a Uznesenie Európskeho parlamentu o nových perspektívach a nových výzvach pre trvalo udržateľný európsky cestovný ruch.

— **Rada Európskej únie** sa turistickým ruchom zaoberala pri rôznych príležitostiach v záveroch a akčných plánoch, aby v podstate zdôraznila potrebu udržateľnosti, konkurencieschopnosti a vytvárania pracovných miest v turistickom ruchu. Osobitne treba spomenúť závery zo zasadnutia Rady prijaté 7. júla 2006 týkajúce sa oznámenia Komisie o novej

politike turistického ruchu v EÚ, ktorými Rada pozitívne prijíma túto politiku a navrhuje, aby Komisia zohrávala aktívnu úlohu pri koordinácii jednotlivých politík.

— **Európska komisia** vydala rôzne oznámenia, založila, konsolidovala a riadila fóra európskeho turistického ruchu, usporiadala konferencie na rôzne témy, ako napríklad sociálny turistický ruch a Agenda 21 pre turistický ruch, a organizovala mnoho ďalších aktivít.

— **Výbor regiónov** predložil stanoviská, napríklad k oznámeniu Komisie *Spoločne pracovať pre budúcnosť európskeho turistického ruchu* [neoficiálny preklad] a k oznámeniu *Základné usmernenia pre udržateľnosť európskeho turistického ruchu* [neoficiálny preklad].

— **Európsky hospodársky a sociálny výbor** vždy prejavoval a naďalej prejavuje konkrétny záujem o otázky týkajúce sa turistického ruchu. Dôkazom toho je 11 stanovísk k turistickému ruchu prijatých od roku 1999, aktívna účasť výboru na rôznych fórach európskeho turistického ruchu usporiadaných Komisiou a jeho zapojenie a podpora mnohých podujatí k jednotlivým aspektom turistického ruchu, napríklad oslavy Svetového dňa turistického ruchu 2005 v Bruseli a v meste León v roku 2006. Zvláštnu pozornosť si zasluhuje spolupráca medzi EHSV a ostatnými inštitúciami na všetkých iniciatívach, ktoré zahájili v súvislosti s turistickým ruchom.

3.4 Predkladané stanovisko EHSV nemá len kriticky zhodnotiť oznámenie Komisie a predložiť príslušné odporúčania, ktoré vyplývajú z následnej diskusie, ale tiež analyzovať existujúce iniciatívy a predložiť jasné návrhy. Teda, hoci je oznámenie hodnotené kladne, stanovisko sa snaží zamerať na špecifické opatrenia, ktoré spoločne vytvárajú politiku turistického ruchu. Niektoré aspekty súčasnej európskej politiky, bez toho, aby sa priamo zaoberali turistickým ruchom, významne ovplyvňujú jeho rozvoj, sú to okrem iného, voľný pohyb osôb, služieb a tovaru, doprava a životné prostredie. Všetky tieto opatrenia by mali prispieť k vytváraniu konkurencieschopnej a udržateľnej politiky turistického ruchu.

3.5 Stanovisko vo všeobecnosti predkladá nasledujúce závery:

— turistický ruch je právom každého občana, ako to stanovuje všeobecný etický kódex turistického ruchu, ktoré zahŕňa overené postupy;

— toto právo ďalej vytvára priame a nepriame bohatstvo a ziskovosť, najmä pre malé a stredné podniky, a pre Európu je preto strategickým odvetvím, ktoré preukázalo svoj význam;

— kvalita poskytovaných služieb zainteresovaných strán v tomto odvetví a zodpovednosť spotrebiteľov voči miestnym komunitám sú hodnotami, ktoré musíme udržiavať ako základ pre jeho trvalú existenciu;

— turistický ruch má, alebo by mal mať, kladný dopad na miestne a regionálne hospodárstvo a sociálne, kultúrne a environmentálne podmienky, a predstavuje tak cestu k pochopeniu iných kultúr a odlišných spôsobov života a konania a k spolupráci medzi regiónmi;

- turistický ruch je dynamickým odvetví a hlavným zdrojom pracovných príležitostí v súčasnosti ako aj do budúcnosti, s potenciálom vytvoriť kvalitné a stabilné pracovné miesta so sociálnymi právami;
- turistický ruch je vystavený problémom akými sú masovosť a sezónnosť, ktoré majú za následok stratu konkurencieschopnosti;
- potvrdzujeme potrebu Agendy 21 pre európsky turistický ruch, ktorá je jasne zameraná a stanovuje ambiciózne ciele;
- model európskeho turistického je vnútornou potrebou a mohol by slúžiť ako všeobecný referenčný zdroj, ak nie je založený na väčšej regulácii, ale na hodnotách kvality, udržateľnosti, dostupnosti, atď., ktoré sú dobrovoľne akceptované turistickými destináciami a všetkými zainteresovanými stranami;
- model európskeho turistického ruchu sa zakladá na rôznorodosti destinácií, foriem vnímania turistického ruchu a rôznorodosti jeho spôsobov prejavu, ktoré ho zároveň obohacujú;
- tento model európskeho turistického ruchu, ktorý presadzujeme, je účinným nástrojom podpory mieru a porozumenia medzi národmi.

4. Konkrétne pripomienky

4.1 Oznámenie Komisie poskytuje všeobecný prehľad základov, úloh, politík, hlavných opatrení a všeobecnej metodológie novej politiky cestovného ruchu pre Európu. Začleniť toto všetko do pomerne krátkeho oznámenia si určite vyžadovalo vynaloženie značného úsilia pri zhrnutí materiálu a analýzu mnohých dokumentov, stanovísk a diskusií. Bolo by potrebné zdôrazniť, že bol dosiahnutý hlavný cieľ jasne informovať spoločnosť o základných postojoch Komisie v oblasti turistického ruchu, ako aj o opatreniach, ktoré majú byť v tomto komplexnom odvetví prijaté.

4.2 Argumenty predložené v oznámení na podporu tejto novej politiky turistického ruchu sa zdajú byť vhodné, pretože sú založené na obnovení Lisabonskej stratégie a jej dvoch hlavných prvkov, rastu a zamestnanosti. Ak sa dosiahnutie týchto cieľov stane súčasťou všeobecnej stratégie Spoločenstva, určenie príspevku turistického ruchu k tejto stratégii potom určite znamená posilnenie jeho úlohy a vytvorenie správneho základu pre jeho rozvoj.

4.3 Možno by bolo užitočné, keby oznámenie Komisie analyzovalo aj úlohu turistického ruchu v hlavných prehláseniach Spoločenstva a v Zmluve o ústave pre Európu, s cieľom zistiť ako je súčasná politika turistického ruchu definovaná v týchto dokumentoch a aký je význam novej európskej politiky turistického ruchu. Nemalo by sa zabúdať na skutočnosť, že členské štáty a regióny opakovane vyjadrili pranie zachovať si svoju zodpovednosť v oblasti turistického ruchu, ale napriek tomu by Európskej únii umožnili, aby zohrávala úlohu katalyzátora v určitých oblastiach spoločného záujmu s cieľom zlepšiť konkurencieschopnosť európskeho turistického ruchu. Vytvorenie a riadenie internetového portálu na podporu Európy ako

turistickej destinácie je jednou z aktuálnych požiadaviek, ktoré sa už realizujú a zdokonaľujú. V čase, kedy sú vnútorné hranice priepustnejšie sa vynára potreba prijatia spoločných opatrení.

4.4 Výzvy, o ktorých sa zmiňuje Komisia, rozhodne patria medzi tie najdôležitejšie, ktorým bude turistický ruch v nasledujúcich desaťročiach čeliť. Zoznam by mohol byť dlhší, ale hlavná výzva zlepšenia konkurencieschopnosti je rozhodne dostatočne rozsiahla, aby bola základom riešenia ostatných významných úloh, ako napríklad zvýšenie kvality, obmedzenia sezónnosti alebo zlepšenie profesionality ľudí pracujúcich v odvetví turistického ruchu. Mimoriadne dôležitá je odborná príprava a zvyšovanie kvalifikácie pracovníkov sektora turistického ruchu v rámci integrovaného programu celoživotného vzdelávania, čo posilní konkurencieschopnosť sektora a zaručí vysokú kvalitu poskytovaných služieb.

4.5 Oznámenie Komisie opakovane vyzýva k spolupráci a ako sa uvádza v samotnom názve, posilnenie partnerstva, by malo byť navrhnuté ako základná súčasť a charakteristická črta novej politiky turistického ruchu. Je obzvlášť dôležité vyzdvihnúť úlohu odborov a organizácií zamestnávateľov, ktoré musia byť zapojené do procesu spolupráce a prizvané k účasti na všetkých diskusiách a fórach a realizácii všeobecných opatrení na zlepšenie odvetvia turistického ruchu. Pomohlo by tiež, keby bola v rámci spolupráce medzi všetkými zainteresovanými stranami vytvorená databáza správnych postupov v turistickom ruchu ako spôsob výmeny pozitívnych skúseností. Rovnako by bolo užitočné podporovať stále siete turistických destinácií a miest na základe spoločného cieľa zlepšenia konkurencieschopnosti. Výbor víta vytvorenie projektu na podporu prvotriednych európskych destinácií a nalieha, aby táto myšlienka zahŕňala správne riadenie sociálnych a pracovných vzťahov a účasť odborov a organizácií zamestnávateľov vo vybranej destinácii.

4.6 Komisia sa podujala realizovať túto novú politiku na základe spolupráce, zahájenia nových, špecifických podporných opatrení a koordinácie medzi jednotlivými aktérmi. Avšak, možno bude potrebné predložiť viac podrobností o skutočnom spôsobe realizácie týchto troch prístupov. GR pre podnikanie má podľa názoru EHSV kľúčovú pozíciu, pokiaľ ide o tieto úlohy koordinovania všetkých európskych politík, ktoré priamo alebo nepriamo vplyvajú na turistický ruch, avšak Komisia musí určiť, ktorý orgán má byť zodpovedný za túto koordináciu. Výbor sa tiež domnieva, že Komisia by mala zohrávať aktívnejšiu úlohu pri zavádzaní celoeurópskych iniciatív. EHSV už pri viacerých príležitostiach navrhol vytvorenie **Európskej rady pre turistický ruch** a preskúmanie možnosti založenia **Európskej agentúry pre turistický ruch**.

4.7 Oznámenie Komisie dáva jednoznačne najavo, že podpora konkurencieschopnosti je cieľom a nevyhnutnosťou pre európske odvetvie turistického ruchu. Zvyšujúca sa celosvetová konkurencia v odvetví narúša ziskovosť operátorov. Zachovanie vedúcej pozície Európy v celosvetovom odvetví turistického ruchu si preto bude do budúcnosti vyžadovať mimoriadnu snahu o inovácie, kvalitu, podporu tvorivosti a zlepšovanie produktivity všetkých faktorov a aktérov.

4.8 Výbor sa nazdáva, že oznámenie Komisie v novom pláne pre turistický ruch nevenuje adekvátnu pozornosť úlohe informačných a komunikačných technológií z pohľadu spotrebiteľov, ako aj podnikov a strán zainteresovaných v odvetví. Práca na výskume a vývoji v odvetví turistického ruchu, ktorej cieľom je zlepšiť využitie týchto technológií, sa musí stať v nasledujúcom období prioritou.

4.9 EHSV pozitívne víta návrh Komisie zlepšiť právnu reguláciu, avšak je nutné mať na zreteli, že menej právnych predpisov nemusí vždy znamenať lepšiu právnu reguláciu. Ak majú byť v tomto odvetví prijaté právne predpisy a normy v oblasti pracovno-právnych vzťahov, musí byť posilnené kolektívne vyjednávanie v oblastiach stanovených sociálnymi partnermi.

4.10 Zjavná vôľa prijať konkrétne opatrenia a najmä zlepšiť využívanie dostupných európskych finančných nástrojov má svoj význam, avšak sú potrebné konkrétnejšie informácie a mal by byť navrhnutý program jasne zameraný na dosiahnutie hlavných cieľov európskeho turistického ruchu, ktoré oznámenie presne stanovuje. Bolo by potrebné zabezpečiť, aby fondy určené pre turistický ruch efektívne a účinne splnili svoje ciele.

4.11 Oznámenie Komisie pripisuje zvláštny význam **úlohe Agendy 21 pre turistický ruch**, pretože tento dokument by mal byť základom stratégií, programov a krokov týkajúcich sa udržateľného rozvoja turistického ruchu. Predpokladá sa, že pôjde o dlhý dokument, ktorý nepochybne ozrejní mnoho

rôznych otázok a problémov hospodárskej, sociálnej a environmentálnej povahy. Tento dokument by mal starostlivo zvážiť kľúčové otázky obmedzení rastu, udržateľného rastu turistických destinácií a ochrany pobrežia ako aj ďalších citlivých prírodných oblastí a predložiť uskutočniteľné a udržateľné návrhy.

4.12 Oznámenie Komisie kladie značný dôraz na štatistiky v oblasti turistického ruchu, avšak tie bude možno potrebné doplniť o štúdie s jasným strategickým a pokrokovým prístupom, ktoré odhaľujú trendy, odvodzujú závery a uskutočňujú opatrenia pre kroky do budúcnosti. Vytvorenie jedného alebo viacerých spolupracujúcich stredísk pre monitorovanie turistického ruchu na európskej úrovni by mohlo pomôcť vyriešiť túto potrebu v odvetví. Je potrebné, aby štatistiky turistického ruchu venovali viac pozornosti údajom o zamestnanosti.

4.13 Oznámenie Komisie jasne vyjadruje potrebu lepšieho zviditeľňovania, pochopenia a prijatia turistického ruchu v európskej spoločnosti. Ako už bolo uvedené v stanovisku EHSV pod názvom *Katovická deklarácia* [neoficiálny preklad] a v stanovisku na tému Cestovný ruch a kultúra – dva faktory rastu, ale aj v ďalších dokumentoch EHSV, bude potrebné uskutočniť komunikačné kampane s cieľom informovať a motivovať európskych občanov, najmä mladých ľudí.

V Bruseli 14. decembra 2006

Predseda

Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru

Dimitris DIMITRIADIS